

آشنایی با دیوان محاسبات بریتانیا

به کوشش: مسعود موفق یامی
اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
دیوان محاسبات کشور

1394

تاریخچه

دیوان محاسبات انگلستان 29 سال قبل یعنی در سال 1983 تأسیس شد، ولی سابقه حسابرسی دستگاههای دولتی در بریتانیای قدمتی بیش از این دارد:

- قدیمی‌ترین سندی که نشان می‌دهد یک مقام دولتی به انجام حسابرسی‌های دولتی در خزانه این کشور مأمور شده است به سال 1314 یعنی حدود هفتصد سال قبل باز می‌گردد.

- این فرآیند حسابرسی دولتی به تدریج ادامه پیدا کرد و در سال 1780 یعنی حدود 230 سال قبل اساسنامه کمیسیون حسابرسی دولتی توسط دولت وضع گردید.

- از سال 1834 یعنی حدود 180 سال قبل این کمیسیون به طور مداوم خزانه کل کشور را حسابرسی کرده و مسئولیت حسابرسی تمام بودجه دولت را بر عهده داشت.

انجام اصلاحات :

مجلس چندین قرن مسئولیت افزایش درآمدها و صدور مجوز انجام هزینه‌های دولت را بر عهده داشت ولی کنترل‌های مجلس در بررسی دقیق هزینه‌های عمومی دولت، خیلی ضعیف بود.

بالاخره در سال 1860 اولین گام مهم و بزرگ در جهت پاسخگویی مناسب مالی به مجلس برداشته شد. رئیس خزانه‌کل بریتانیا اصلاحات مهم و بزرگی را در حوزه مالی عمومی و پاسخگویی پارلمانی انجام داد.

- او از همکاران خود در خزانه و سایر بخش‌ها خواست تا گزارش‌های سالانه از حسابرسی حساب‌های همه دستگاه‌های دولتی تهیه نمایند و گزارش حسابرسی دستگاه‌های دولتی را به مجلس فرستاد.

- او همچنین پست‌های حسابرسی و حسابرسی دولتی را برای حسابرسی خزانه و دستگاه‌های دولتی و حمایت از کارمندان شاغل در قانون خدمات کشوری لحاظ کرد.

قانون حسابرسی سال 1866 یک چرخه پاسخگویی برای بودجه عمومی کشور به شرح ذیل را تأسیس کرد:

- مجلس عوام انگلستان مجوز انجام هزینه را صادر نماید .

- رئیس دیوان محاسبات به صندوق وجوه عمومی رسیدگی نماید .

خزانه و قانون حسابرسی سال 1921

قانون سال 1921 به دیوان محاسبات اجازه داد تا به بررسی نمونه‌ای از معاملات مالی دولتی به جای بررسی و کنترل همه آنها بپردازد.

این قانون همچنین به دیوان اجازه می‌داد تا گزارشی از نحوه مصرف بودجه توسط دولت را به مجلس ارسال نماید؛ به این معنا که آیا تمام هزینه‌ها همان‌طور که مجلس پیش‌بینی نموده بود در ردیف مصوب خودشان صرف شده‌اند یا خیر.

و قانون دیوان محاسبات مصوب سال 1983

از دهه 1960 نگرانی‌هایی از سوی مجلس و دانشگاهیان در رابطه با اینکه حوزه حسابرسی دولتی نیاز به نوسازی و انجام تغییرات قابل توجه‌ای دارد تا بتواند به نیازهای جامعه در قرن بیستم پاسخ دهد، مطرح شد. به طور خاص استدلال گردید که لازم است دیوان محاسبات بتواند نظرات خود را درباره نحوه انجام هزینه‌ها و درآمدهای دستگاه‌های دولتی به مجلس ارائه دهد.

اصلاح‌طلبان همچنین استدلال می‌کردند که باید اقدامات قوی‌تری صورت پذیرد تا حساب‌برسان با استقلال بیشتری به کار خود ادامه دهند. این تغییرات در قانون ملی حسابرسی سال 1983 منعکس گردید. این در اصل لایحه‌ای برای حمایت همه‌جانبه از موضوع توسط همه احزاب سیاسی بود.

طبق قانون مذکور:

- دیوان محاسبات عامل رسمی مجلس عوام انگلیس شد.
- از قدرت خاص و ویژه‌ای برخوردار گردید تا بتواند نظرات خود را درباره دستگاه‌های دولتی که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌کنند، در باب مسائل اقتصادی و اثربخشی و کارایی آنها بیان و گزارش نماید.
- دیوان به عنوان جایگزین برای اداره حسابرسی خزانه داری کل کشور عمل نماید.
- کمیسیون حساب‌های دولتی نیز به طور قانونی تأسیس شد تا بر کار دیوان محاسبات نظارت نماید این کمیسیون همچنین وظیفه تعیین بودجه مورد نیاز سالانه دیوان محاسبات را بر عهده داشت. انتصاب حساب‌برسان مستقل دیوان محاسبات و دریافت گزارش‌های آنان از دیگر وظایف تعریف شده این کمیسیون بود.

اصلاحات سال 2000

با ورود به قرن جدید نیاز به تغییراتی در قوه مقننه همزمان با تغییراتی که در ساختار دولت صورت پذیرفته بود، احساس شد. اصلاحات مورد نیاز به استقلال تشکیلاتی و سازمانی دیوان محاسبات از دولت، مربوط می‌شد که از لحاظ جایگاه حکومتی به صورت سازمانی غیر دولتی فعالیت نماید.

قانون منابع دولتی و حسابها

طبق قانون سال 2000 حساب‌ها و منابع دولتی، منابع تعهدی حسابداری و بودجه‌بندی برای واحد حسابداری معرفی شدند، چرا که حساب‌های با مبنای نقدی قبلاً تهیه شده بودند. این قانون همچنین برای آماده‌سازی و حسابرسی حساب‌های تلفیقی برای کل بخش عمومی (کل حساب دستگاه‌های دولتی) توسط دیوان محاسبات تهیه شده بود.

قانون شرکت‌های دولتی مصوب 2006

در سال 2001 میلادی دولت موافقت کرد که تمامی دستگاه‌هایی که از بودجه دولتی استفاده می‌نمایند باید مورد حسابرسی قرار گیرند و به علاوه انتصاب اعضاء و کارکنان دیوان محاسبات باید خارج از بدنه دولت صورت گیرد. همچنین دولت متعهد شد که دستگاه‌های جدید التاسیس را هم جزو سازمان‌های مورد رسیدگی منظور نماید. در حال حاضر امپانس مرسی ریاست دیوان محاسبات بریتانیا را که شامل انگلستان - ولز - ایرلند شمالی و اسکاتلند است، برعهده دارد.

ساختار و تشکیلات دیوان محاسبات بریتانیا:

دیوان محاسبات بریتانیا اختیارات خود را از قانون مصوب 1983 می‌گیرد. این قانون نحوه انتصاب رئیس دیوان و نحوه فعالیت کمیسیون حساب‌های دولتی پارلمان را تعیین کرده است. رئیس دیوان محاسبات منصوب مجلس عوام است و به کمیسیون حساب‌های دولتی در پارلمان گزارش می‌دهد. دیوان محاسبات نهادی غیر قضایی است که به صورت هیات مدیره ای اداره می‌شود و اعضای این هیات در سیاست‌گذاری ها و تصمیم‌گیری ها مشارکت کرده و به رئیس دیوان کمک می‌کنند.

سیاست‌های کلان:

دیوان محاسبات بریتانیا در رسیدگی‌های خود بر حسابرسی‌های عملکردی و حسابرسی‌های کارایی هزینه تاکید دارد و از نتایج این نوع حسابرسی‌ها در سیاست‌گذاری‌های دولت استفاده می‌کند. این دیوان با ترویج و تاکید بر سیاست مدیریت جدید مالی دولتی سعی بر افزایش کارایی هزینه‌های دولت و سود دهی و افزایش خدمات بهتر اینگونه سازمانها و نهادها دارد.

منبع: دیوان محاسبات بریتانیا: www.nao.gov.uk